

การวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

นางสาวชนิษฐา ยารวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0826-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**AN ANALYSIS OF APPROPRIATE GROUP OF ASSESSORS FOR ASSESSING
QUALITY OF PRIMARY SCHOOLS BASED ON THE EDUCATIONAL
QUALITY STANDARDS : A CASE STUDY OF CHIANG RAI PROVINCE**

Miss Khanitta Yaroung

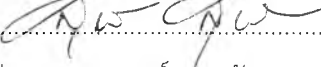
**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation
Department of Educational Research
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2001**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย
โดย นางสาวนิษฐา ยารวง
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์

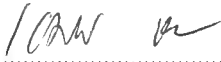
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

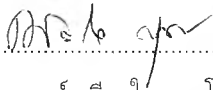
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

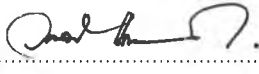

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตินาคม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพียงใจ ศุขโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ)

ขนิษฐา ยารวง : การวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย (AN ANALYSIS OF APPROPRIATE GROUP OF ASSESSORS FOR ASSESSING QUALITY OF PRIMARY SCHOOLS BASED ON THE EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS: A CASE STUDY OF CHIANG RAI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน
อ.ที่ปรึกษาาร่วม : อ.ดร.เอมอร จังศิริพรภรณ์ 279 หน้า ISBN 974-17-0826-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ประเมิน 5 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นรายตัวบ่งชี้และรายมาตรฐาน จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบประเมินกลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานและคำอธิบาย และแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มผู้ประเมินซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานตัวบ่งชี้และคำอธิบายตัวบ่งชี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหาร จำนวน 44 คน ครู จำนวน 99 คน นักเรียน จำนวน 646 คน ผู้ปกครอง จำนวน 618 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 269 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 24 โรงเรียน ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 14 คน ผู้บริหาร จำนวน 10 คน ครู จำนวน 29 คน นักเรียน จำนวน 185 คน ผู้ปกครอง จำนวน 182 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 70 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 7 โรงเรียน ซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนที่บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมิน เมื่อตรวจสอบผลสามารถนำมาวิเคราะห์ได้เพียง 6 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่และร้อยละ โดยพิจารณาความเหมาะสมของกลุ่มผู้ประเมินในการเก็บข้อมูลระยะที่ 1 ด้วยเกณฑ์ร้อยละ 60 จากการประเมินตนเอง และกลุ่มอื่นที่ต้องสอดคล้องกันทุกกลุ่ม ระยะที่ 2 ด้วยเกณฑ์ร้อยละ 60 จากการประเมินตนเองและกลุ่มอื่นที่ต้องสอดคล้องกันทุกกลุ่มและทุกตัวบ่งชี้ แล้วสรุปกลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมจากความสอดคล้องของผลการประเมินที่ได้จากทุกกลุ่ม และศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 เมื่อให้มาตรฐานพร้อมคำอธิบาย สรุปได้ว่า กลุ่มผู้บริหาร เหมาะสมในการประเมินในมาตรฐานที่ 1, 3, 10, 12, 13 และ 14 กลุ่มครู เหมาะสมในการประเมินในทุกมาตรฐาน กลุ่มนักเรียน เหมาะสมในการประเมินในมาตรฐานที่ 4, 8 และ 9 กลุ่มผู้ปกครอง เหมาะสมในการประเมินในมาตรฐานที่ 3, 4 และ 8 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เหมาะสมในการประเมินมาตรฐานใดเลย

ระยะที่ 2 เมื่อให้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ พร้อมคู่มือที่มีคำอธิบายตัวบ่งชี้ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้บริหาร เหมาะสมในการประเมิน มาตรฐานที่ 1, 2, 3, 10, 12, 13 และ 14 กลุ่มครู เหมาะสมในการประเมินในทุกมาตรฐาน กลุ่มนักเรียน เหมาะสมในการประเมินมาตรฐานที่ 4, 5, 8 และ 9 กลุ่มผู้ปกครอง เหมาะสมในการประเมินมาตรฐานที่ 9 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เหมาะสมในการประเมินมาตรฐานใดเลย

ข้อสรุป จากการตรวจสอบผลการประเมินโดยศึกษานิเทศก์ สรุปได้ว่า จากทั้งหมด 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ กลุ่มผู้บริหารเหมาะสมในการประเมิน 8 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ กลุ่มครูเหมาะสมในการประเมิน 13 มาตรฐาน 52 ตัวบ่งชี้ กลุ่มนักเรียนเหมาะสมในการประเมิน 7 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ กลุ่มผู้ปกครองเหมาะสมในการประเมิน 3 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา เหมาะสมในการประเมิน 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้

ภาควิชา วิจัยการศึกษา
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาาร่วม.....

4383661927 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEY WORD : APPROPRIATE GROUP ASSESSORS/ EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS/ SCHOOL QUALITY ASSESSMENT

KHANITTA YAROUNG : AN ANALYSIS OF APPROPRIATE GROUP OF ASSESSORS FOR ASSESSING QUALITY OF PRIMARY SCHOOLS BASED ON THE EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS: A CASE STUDY OF CHIANG RAI PROVINCE.

THESIS ADVISOR : PROF. UTUMPORN JAMORNMANN, Ph.D., THESIS COADVISOR : AIMORN JANGSIRIPORNPAKORN, Ph.D., 279 pp. ISBN 974-17-0826-2

The purposes of this research were to analyse the group of assessors for assessing quality standards in primary schools. The assessors could be specified into five groups namely, administrators, teachers, students, parents, and school board of committee. There were 53 indicators and 14 standard assessment that used in process of evaluation. The evaluation and assessment forms were used as the instrument of the method of measurement. Evaluation form composed of quality standards and explanation, and assessment form composed of quality standards, indicators and explanation of indicators. Collecting data was divided into 2 phases. Phase 1 was the process of collecting data from 44 administrators, 99 teachers, 646 students, 618 parents, and 269 school board of committee in 24 primary school. Phase 2 was another process of collecting data from 14 supervisors (the Office of Provincial Primary Education), 10 administrators , 29 teachers, 185 students, 182 parents and 70 school board of committee in 7 primary school which under the supervisor of the Office of Provincial Primary Education in Chiang Rai province. These 7 schools were selected from the schools that have knowledgeable staff in evaluation. The data from only 6 of the schools could be analysed by applying basic statistic, e.g. frequency and percentage. The analysis was based on appropriation of assessors who passed the criteria of 60% of self-assessment in Phase 1. The result of evaluation in Phase 2 was all groups who passed in self-assessment evaluation in every indicators at the percentage of 60. The consistency of the result of analysis was concluded from self-assessment, supervisor-assessment and etc. The result could be summarized as follow:

Phase 1: After giving quality standards and explanation, the finding displayed that the group of administrators was appropriate in standard 1, 3, 10, 12, 13, and 14. The group of teachers was appropriate in all standard. The group of students was appropriate in standard 4, 8 and 9. The group of parents was appropriate in standard 3, 4 and 8. The group of school board of committee was not appropriate in all types of standard.

Phase 2: After giving quality standards, indicators and explanation of indicators' manual, the finding revealed that the group of administrators was appropriate in standard 1, 2, 3, 7, 10, 12, 13, and 14. The group of teachers was appropriate in all standards. The group of students was appropriate in standard 4, 5, 8 and 9. The group of parents was appropriate in standard 9. The group of school board of committee was not appropriate in all types of standard.

Conclusion : The evaluation could be closed that in total of 14 standards and 53 indicators the group of administrators was appropriate in 8 standards and 34 indicators. The group of teachers was appropriate in 13 standards and 52 indicators. The group of students was appropriate in 7 standards and 26 indicators. The group of parents was appropriate in 3 standards and 15 indicators. The group of school board of committee was appropriate in 2 standards and 13 indicators.

Department Educational Research

Field of study Educational Measurement and Evaluation

Academic year 2001

Student's signature

Advisor's signature

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความเมตตาและความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. อุทุมพร จามรมาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อ.ดร. เอมอร จังศิริพรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้เสียสละเวลา ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ และช่วยชี้แนะแนวทางในการวิจัยต่างๆ จนสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านต้นปล้องทุกท่านที่เสียสละแรงกายและอนุญาตให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเสวนาศึกษาต่อ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ นิสิตภาควิชาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและแนะนำเสมอมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อศรีทน คุณแม่อนงค์ ยารวง ที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจด้วยความรักและห่วงใยตลอดมา ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่านที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล และที่สำคัญขอขอบคุณ คุณธีรวัฒน์ วัฒนณี ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษา

ชนิษฐา ยารวง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	สมมติฐานของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ตอนที่ 1 มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	8
	ตอนที่ 2 การประเมินโรงเรียนในระดับประถมศึกษา.....	13
	ตอนที่ 3 การประเมินผลภายใน.....	23
	ตอนที่ 4 กลุ่มผู้ประเมิน.....	25
	ตอนที่ 5 เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน.....	28
	ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	46
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
	ตอนที่ 1 ผลการประเมินกลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการประเมินคุณภาพโรงเรียน จากการประเมินตนเองและกลุ่มผู้ประเมินอื่นในระยที่ 1.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 1 ผลการประเมินตนเอง.....	57
ส่วนที่ 2 ผลการประเมินจากกลุ่มผู้ประเมินอื่น.....	59
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่น.....	62
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มผู้ประเมินจากการประเมินด้วยตนเอง และกลุ่มผู้ประเมินอื่นในระยะที่ 2.....	65
ส่วนที่ 1 ผลการประเมินตนเอง.....	65
ส่วนที่ 2 ผลการประเมินด้วยกลุ่มผู้ประเมินอื่น.....	71
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่น.....	80
1. การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่น ในระยะที่ 2 มาตรฐาน.....	80
2. การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่น ในระยะที่ 2 รายตัวบ่งชี้.....	83
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2.....	92
ตอนที่ 4 ผลการประเมินจากคณาธิการ.....	95
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	110
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	110
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก. คำอธิบายในแต่ละตัวบ่งชี้.....	118
ภาคผนวก ข. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	127
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย.....	131
1. แบบประเมินกลุ่มผู้ประเมินที่เหมาะสมในการ ประเมินคุณภาพโรงเรียน.....	132
2. แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มผู้ประเมินในการ ประเมินคุณภาพโรงเรียน.....	138
3. คู่มือประกอบแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มผู้ประเมิน ในการประเมินคุณภาพโรงเรียน.....	145

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง.	164
1. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	165
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย.....	166
ภาคผนวก จ. ความถี่และผลการประเมินของระยะที่ 2 ในแต่ละระดับ	
ความเหมาะสม.....	170
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	279

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	รายการประเมินพร้อมวิธีการประเมินและแหล่งข้อมูลสำหรับการประเมิน สถานศึกษาเพื่อรับรองวัลพระราชทาน.....14
2	รายละเอียดในการประเมินคุณภาพ - ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา.....18
3	รายละเอียดของการประเมินโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของ สบช. พ.ศ. 2541.....19
4	รายละเอียดของการประเมินโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้.....20
5	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและเกณฑ์การให้คะแนนที่ใช้ในการประเมินโรงเรียนทั้ง 5 รูปแบบ.....22
6	สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน.....34
7	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละระยะ.....41
8	จำนวนและรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สบจ. เชียงราย ที่เป็นกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 1.....43
9	จำนวนผู้ประเมินทั้ง 5 กลุ่มที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 1.....44
10	จำนวนผู้ประเมินทั้ง 5 กลุ่มที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 2.....45
11	การแก้ไขข้ออธิบายในแต่ละมาตรฐานตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ.....47
12	รายการปฏิบัติที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้เพิ่มเติมในแต่ละตัวบ่งชี้.....49
13	ผลการตอบกลับของการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1.....55
14	ผลการตอบกลับของการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 255
15	ร้อยละของผลการตอบจากแต่ละกลุ่มผู้ประเมินในแต่ละระดับ.....56
16	ความถี่และร้อยละของผลการประเมินตนเองว่าเหมาะสมในระยะที่ 1.....58
17	ความถี่และร้อยละของผลการประเมินจากกลุ่มอื่นว่าเหมาะสมในระยะที่ 1.....60
18	ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่นในระยะที่ 1.....63
19	ความถี่และร้อยละของผลการประเมินตนเองว่าเหมาะสมในระยะที่ 2.....66
20	ความถี่และร้อยละของผลการประเมินจากกลุ่มอื่นว่าเหมาะสมในระยะที่ 2.....71
21	ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่นในระยะที่ 2 รายมาตรฐาน.....80
22	ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับกลุ่มผู้ประเมินอื่นในระยะที่ 2 รายตัวบ่งชี้.....83
23	สรุปผลการประเมินจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2.....92
24	ความถี่และร้อยละของผลการประเมินจากศึกษานิเทศก์ในแต่ละตัวบ่งชี้.....95
25	ผลสรุปผลการตรวจสอบโดยศึกษานิเทศก์ในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้.....102